

Zh. D. Horina, A. A. Hadomska

FOREIGN STUDENTS' SPEECH AND CULTURAL ADAPTATION BY MEANS OF UKRAINIAN ADVERTISEMENT'S CREOLIZED TEXTS ANALYSIS

The article deals with the problem of carrying out speech and cultural adaptation of foreign students by means of Ukrainian advertisement's creolized texts analysis. The author has provided the definitions for the notions of speech and cultural adaptation as the aspects of the formation of students' secondary language personality. Based upon these notions' dictionary definitions, the interpretation of speech and cultural adaptation phenomenon, which is considered as the process of accommodation to new linguosociocultural environment, was given. It was noted, that advertisement is one of the liveliest illustrations for a language and culture intersection, and the analysis of advertising texts as one of the types of authentic pragmatic material has a positive impact on foreign students' successful speech and cultural adaptation. The most acceptable texts for carrying out the analysis of advertising material are creolized texts of Ukrainian advertisement. They make it possible on the basis of verbal and iconic content (text and images) to fulfill the tasks of different difficulty modes. The tasks involve working on lexical material by means of the explanation of words-connections, which were chosen by students together with a teacher; mastering culture information (it should be noted here, that sociocultural character of advertising texts allows organizing the system of culture information belonging to the linguocultural society); the Ukrainian language norms consolidation and control over their use in practice, fulfillment of creative tasks based on verbal and iconic contents of the text (these tasks mostly involve the improvement of students' oral and writing utterances), building cultural and language chains. Thus, it can be concluded, that the problem of language, thinking and culture interaction is of great importance for modern linguodidactics due to the expansion of international educational contacts. The article has proved the significance of creolized advertising text, as long as they contribute to natural language and cultural adaptation of foreign students at Ukrainian higher educational institutions, fast immersion into the language environment of the country they study in.

Keywords: speech and cultural adaptation, foreign students, creolized advertising text.

Подано до редакції 08.09.14

УДК: 378.371.72+796.071.4.001

П. Б. Джуринський

ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТА ОЗДОРОВЧО-РОЗВИВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КОГНІТИВНО-ЗБАГАЧУВАЛЬНОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті висвітлено проблему зі застосування здоров'язбережувальних і оздоровчо-розвивальних технологій на когнітивно-збагачувальному етапі підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Встановлено, що впровадження здоров'язбережувальних і оздоровчо-розвивальних освітніх технологій сприяло формуванню усвідомленого, ціннісного ставлення студентів до навчання, викликало стійкий інтерес до освітнього процесу, потребу використовувати набуті знання, вміння і навички в майбутній професійній діяльності щодо виховання здорового способу життя та безпеки життєдіяльності.

Ключові слова: здоров'язбережувальні та оздоровчо-розвивальні технології, когнітивно-збагачувальний етап підготовки, когнітивний компонент, фізкультурна освіта, педагогічна діяльність, майбутні вчителі фізичної культури, цінності здорового способу життя, педагогічний експеримент, фізичне виховання.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науково-методичними завданнями. З позицій сьогодення набуває особливої уваги проблема якісної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної та оздоровчо-розвивальної професійної діяльності з урахуванням сучасних інноваційних технологій. Оновлення змісту освіти, орієнтація на новий тип педагогічного мислення, формування в молодого покоління онтозбережувального світогляду, утвердження етичних цінностей – ці виклики початку ХХІ століття, безумовно, мають позначитися на професійних і особистісних якостях майбутнього вчителя.

Державні вимоги щодо сучасної підготовки майбутніх учителів фізичної культури та проблем збереження і зміцнення здоров'я визначено в Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту, Болон-

ської декларації Євросоюзу, резолюціях ВООЗ, у Законах України «Про вищу освіту», «Про загальну середню освіту», «Про охорону здоров'я», «Про охорону дитинства», «Про фізичну культуру і спорт», «Національній стратегії розвитку освіти на 2012-2021 рр. в Україні», Концепції «Здоров'я нації через освіту», Концепції «Підготовка фахівців з фізичної культури та спорту в Україні», які базуються на Конституції України і складаються з інших прийнятих відповідно до них актів законодавства, що регулюють суспільні відносини у сфері охорони здоров'я і педагогічної фізкультурної освіти.

Здоров'я людини відображає одну з найчутливіших сфер життя суспільства і тісно переплітається з її фундаментальним правом на фізичне, духовне, соціальне благополуччя за максимальної тривалості активного життя, зауважує М. Амосов. Здоров'я – це ком-

плексний і водночас цілісний багатовимірний динамічний стан, що розвивається в процесі реалізації генетичного потенціалу в умовах конкретного соціального й екологічного середовища і дозволяє людині здійснювати її біологічні й соціальні функції [1]. Комплексна оцінка стану здоров'я, за В. Бальсевичем, здійснюється за низкою критеріїв. Перший – наявність або відсутність на момент обстеження хронічних захворювань. Другий – рівень функціонального стану основних систем організму. Третій – ступінь опору організму несприятливим умовам. Четвертий – рівень досягнутого розвитку і ступінь його гармонійності.

Цінність здоров'я розглядається державою як ключова, оскільки здоров'я нації в цілому залежить від здоров'я кожного її громадянина і є умовою не лише розвитку і зростання, а й виживання суспільства. Завдання збереження та зміцнення здоров'я учнів і молоді, виховання цінностей здорового способу життя та свідоме ставлення до нього – одне з головних у сучасній політиці України. Особлива роль у вирішенні проблеми належить моделям освітніх систем, педагогічній науці й практиці, які повинні проектувати та реалізовувати методики збереження, зміцнення здоров'я та розвитку функціональних систем організму, впроваджувати їх через сучасний спектр технологій у реальну педагогічну діяльність [2;4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Педагогічна наука і практика відіграє визначну роль у вирішенні проблеми збереження і зміцнення здоров'я учнівської молоді, яка покликана проектувати та реалізовувати моделі освітніх систем, впроваджувати їх через спектр технологій у реальну педагогічну діяльність.

У дослідженнях з педагогіки, психології, валеології, теорії і методики фізичного виховання, медицини відзначається, що на здоров'я учнів, негативно впливає загальноприйнята, застандартизована система освіти: відповідна здоров'ю учасників освітнього процесу педагогічна діяльність (Е. В. Бондаревська, О. Д. Дубогай), надмірні, інтенсивні інформаційні технології навчання (С. О. Омельченко, М. І. Сентізова, С. В. Шмалей), багатопредметна структура з навчальних дисциплін, яка не відповідає психолого-педагогічним, фізіологічним та психофізичним закономірностям розвитку учнів (Л. М. Фрідман), невиконання санітарно-гігієнічних умов навчання і виховання (Ю. П. Кобяков, Є. В. Вітун), відсутність раціональної системності, індивідуального та диференційованого підходу в фізичному вихованні (В. К. Бальсевич, М. Я. Віленський, Ю. Д. Железняк, Т. Ю. Круцевич та ін.) [3;5;6;8;9;10;11;12;13;14].

На когнітивно-збагачувальному етапі підготовки у структурі підготовленості майбутнього вчителя, у наших дослідженнях, визначальним був когнітивний компонент. Дослідниця Л. Кацова зазначає, що студентів слід озброїти понятійним апаратом та системою знань, які є необхідними для виконання завдань майбутньої діяльності, при цьому забезпечити розвиток розумових якостей, операцій і процесів, видів і форм мислення відповідно до специфіки завдань і умов професійної діяльності, оскільки, чим більш багате і розвинене професійне мислення, тим сильніший його вплив на професійний інтерес [7].

Вчений Є. Вітун простежує оздоровчо-розвивальну спрямованість фізкультурної освіти, що міститься в таких завданнях: 1) знання науково-практичних основ здоров'я і здорового способу життя, 2) формування мотиваційно-ціннісного ставлення до оздоровлення організму, 3) оволодіння системою практичних умінь і навичок, що забезпечують збереження й зміцнення здоров'я [5]. На думку С. Омельченко, когнітивний компонент охоплює: наявність у студентів стабільних знань, умінь і навичок відносно формування здорового способу життя, фізичного виховання, валеології, гігієни, національних традицій в означеній сфері; знань у галузі формування здоров'я та безпеки життєдіяльності; наявність додаткової інформації у сфері міжнародного і міжнаціонального досвіду оздоровлення людини та формування культури здоров'я; профілактики шкідливих звичок [9]. Важливим у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури, зауважує М. Сентізова, є набуття знань про складові здоров'я, шляхи збереження і зміцнення його; поняття про професійні захворювання, їх профілактику, надання першої допомоги при невідкладних станах, а також про шкідливий вплив на організм «інтелектуальної отрути» і засобів її запобігання; переконаність студента в залежності здоров'я від навколишнього середовища; здобування знань у галузі збереження та зміцнення здоров'я [10]. Отже, когнітивний компонент пов'язаний із набуттям необхідних для здоров'язбереження і оздоровлення знань і умінь, передбачає наявність знань про здоров'я людини (психологічне, соціальне, морально-духовне, фізичне, професійне) та про сучасні здоров'язбережувальні і оздоровчо-розвивальні методики в діяльності вчителя фізичної культури; особливості й умови професійної діяльності; способи й методи формування здоров'язбережувальних і оздоровчо-розвивальних знань, умінь і навичок.

Аналіз сучасної практики підготовки фахівців у галузі фізичної культури указує, що у них не формується необхідний для цього набір професійних компетенцій. Через те, що здоров'язбережувальні та оздоровчо-розвивальні технології, які представлені у публікаціях науковців, не завжди в повному обсязі відображаються у програмах та підручниках, які призначені студентам цього профілю.

Мета дослідження полягала в апробації здоров'язбережувальних і оздоровчо-розвивальних технологій на когнітивно-збагачувальному етапі підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Виклад основного матеріалу дослідження. В експерименті взяли участь майбутні учителі фізичної культури, які навчалися за напрямом підготовки «Фізичне виховання». Студентів було розподілено на дві групи, експериментальну (ЕГ) та контрольну (КГ). Протягом двох навчальних років досліджувані ЕГ навчалися за нашими методичними пропозиціями з застосування здоров'язбережувальних та оздоровчо-розвивальних педагогічних технологій, досліджувані КГ навчалися з урахуванням традиційних стандартів підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Ознайомлення студентів зі здоров'язбережувальними та оздоровчо-розвивальними технологіями передбачало вирішення завдань: форму-

вання загального уявлення про специфіку й можливість спортивно-педагогічних дисциплін із позиції здоров'язбережувальної та оздоровчо-розвивальної діяльності; розвиток професійного інтересу студентів до власного здоров'я; формування стійкої позитивної мотивації до використання здоров'язбережувальних та оздоровчо-розвивальних технологій у практичній діяльності; підвищення рівня усвідомленості студентів у дотриманні здорового способу життя.

Упродовж формувального експерименту студенти на практичних заняттях із знайомилися зі здоров'язбережувальними та оздоровчо-розвивальними технологіями. Студентам ЕГ надавалася можливість як у теорії, так і на практиці ознайомитись із сутністю й технологією проведення аутогенного тренування, а також довідатися про його значення у формуванні, збереженні й зміцненні здоров'я у всіх його аспектах як в учнів, так і в учителів. У заключній частині занять під керівництвом викладача використовувалися методи самонавіювання (від 5 до 10 хвилин). Заняття аутогенним тренуванням розпочиналися з найбільш простих вправ, переважно спрямованих на заспокоєння й розслаблення організму. Перші етапи аутогенного тренування проводилися в залі з фізичної підготовки, оскільки його оснащення (гімнастичний килим) дозволяло одночасно розташуватися всім студентам, прийняти при цьому зручну позу для тренування, що сприяло самовідновлюванню організму.

Студенти залучалися до безпечних процедур загартовування. Так, загартовування повітрям практикувалося з перших занять. У залі з фізичної підготовки обов'язковим було проведення заняття тільки при відчинених вікнах. На перших заняттях вікна відчинялися на 15-20 хвилин, а потім на кожному наступному занятті час збільшувався ще на 15 хвилин, таким чином, уже через кілька занять студенти займалися із відчиненими вікнами протягом однієї години двадцяти хвилин, тобто впродовж усього заняття. Доступ свіжого повітря під час навчання забезпечувався і в зимовий період. На заняттях рекомендувалося не вдягатися в тісну(теплу) спортивну форму, а навпаки, одягати спортивні шорти чи штани й майку, що легко провітрюються. На заняттях студенти приймали сонячні ванни. Крім того, весною, восени і влітку в експериментальній групі відбувалося загартовування водою, яке розпочиналося з обтирання. На початку кожного заняття студенти здійснювали місцеве (часткове) обтирання, розтираючи мокрим, добре віджатим рушником, змоченим водою при температурі 33-35 градусів, руки, спину й груди. Поступово досліджувані переходили до загального обтирання, розтираючи при цьому руки, шию, груди, спину, живіт, попереk і ноги. Рекомендувалося загартовуватися за допомогою душу й у домашніх (побутових) умовах, оскільки більшого ефекту можна досягти при щоденному виконанні процедур, що загартовують. Важливе значення в загартовуванні студентів відіграли плавальні вправи у воді.

У процесі викладання спеціальних елективних курсів з теми «Емоційно-поведінкове середовище» студентам було запропоновано визначити свій емоційний стан і подати характеристику емоційно-поведінкового середовища, перевірити методику, що

дозволяє дійти висновку про емоційне благополуччя і труднощі, з якими зустрічається дитина у школі. Опишемо його. Тема: «Емоційно-поведінкове середовище студентів»; виявити чинники, які впливають на емоційно-поведінкове середовище навчального закладу. Обладнання: аудиторія, столи, стільці, різнокольорові олівці, аркуші паперу формату А4. Хід заняття: Студенти отримували аркуші формату А 4 із символами і набір олівців: червоний, оранжевий, жовтий, зелений, синій, фіолетовий, чорний. Серед графічних символів і малюнків були елементи середовища, з якими студенти зустрічаються протягом навчального дня: викладачі, аудиторії, коридори, туалетні кімнати, спортивні зали, майданчик перед навчальним корпусом і т. ін. Викладач пропонував зафарбувати кожний графічний символ будь-яким із тих олівців, що лежали перед студентами, а також вибрати колір і зафарбувати своє ім'я. Передбачалося, що вибір кольору буде залежати від емоційного ставлення досліджуваного до відповідного змістового фрагменту його дня в університеті. Вибір кольору олівця для зафарбовування свого імені певною мірою характеризував самооцінку. Під час роботи студентам пропонувалося уголос пояснювати, чому обрали той чи той олівець. Викладач фіксував усі вербальні реакції. По закінченні завдання відбувався аналіз тесту. За характером вибору кольору будувалася первинна гіпотеза. Підсумовували всі негативні й позитивні вибори кольорів студентами за кожним фрагментом і отримували кольорограми, що характеризували емоційно-поведінковий простір колективу в цілому.

Специфічною особливістю навчання була побудова на проблемній основі, що дозволило забезпечити суб'єктну позицію студентів у навчальному процесі. Проблемне навчання передбачало постійний зворотний зв'язок «викладач-студент», забезпечувало можливість поетапного оцінювання й контролю глибини і повноти засвоєння навчального матеріалу студентами, а також сприяло створенню невимушеної обстановки, що дозволяло студентам висловлювати особисті думки, дискутувати, розвиваючи творчий потенціал, міжособистісні стосунки, комунікативні якості. Тип лекцій варіювався: лекції-презентації, лекції-дискусії, лекції з використанням мозкової атаки, які передбачали активність майбутніх учителів фізичної культури. Основною метою лекцій було прищеплення студентам уявлень про здоров'я, здоровий спосіб життя, формування в них ключових понять зі здоров'язбережувальної діяльності, оздоровчої фізичної культури, ознайомлення з оздоровчо-розвивальними методиками.

На лекції з теми «Мотивація до активної оздоровчої діяльності» було використано технічні засоби навчання. Студенти демонстрували відеоматеріали з порівняльними епізодами з життя осіб, які дотримувалися здорового способу життя (раціональний режим праці й відпочинку, заняття оздоровчими фізичними вправами, позитивний психологічний комфорт на виробництві), тих, які «горіли на роботі» (мали нераціональний режим праці й відпочинку, негативні психологічні чинники на виробництві, гіподинамію) і на оздоровлення в них не вистачало часу. Перегляд віде-

оматеріалу давав змогу виявити небезпечність способу життя осіб, які не стежили за своїм здоров'ям, повністю віддавалися роботі. Такий відеоматеріал призвів до жвавої дискусії серед студентів. Одні студенти наполягали на тому, що до 35 років можна заробити багато грошей і більше не працювати, а їздити на відпочинок, інші студенти зазначали, що нездоровий спосіб життя може призвести до таких гірких наслідків, коли всі кошти, які були зароблені такою інтенсивною, виснажливою працею, можна витратити тільки на лікування і зробити це дуже швидко. Окремі студенти зазначали, що причиною погіршення стану здоров'я нашого населення насамперед є байдужість державних органів, освітянських закладів до формування ціннісного ставлення до здоров'я, здоров'язбереження, оздоровлення організму. З огляду на це, значна увага на лекційному занятті зверталася на такі питання: «Цінність здорового способу життя», «Збереження і зміцнення здоров'я учнів», «Здоровий спосіб життя в сім'ї і на виробництві», «Порівняльна характеристика людини, яка веде здоровий спосіб життя і людини, яка не дотримується здорового способу життя», «Здоров'язбережувальні й оздоровчо-розвивальні уроки», «Збереження і підтримання професійної працездатності», «Запобігання перевтомі в професійній діяльності», «Раціональне узгодження навчального навантаження з індивідуальними особливостями та біоритмами», «Запобігання професійним захворюванням», «Можливість гарно виглядати, мати струнку фігуру, здорову шкіру, красиве волосся». Кожне з цих питань підлягало дискусії за максимальної активності студентів.

Проїлюструємо приклад практичного заняття. Тема: «Мотивація до активної оздоровчої діяльності». Мета: виявити характер мотивів майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої діяльності. Обладнання: аудиторія, столи, стільці, ручки, картки з паперу для запису відповідей, комп'ютер, проектор, мультимедійна дошка. Хід заняття: Викладач роздавав картки з паперу та просив анонімно записати відповіді на такі запитання: «Чи дотримуєтеся Ви режиму дня?», «Яке місце у Вашій майбутній професії педагога займатиме здоров'язбережувальна діяльність?», «Чи намагаєтеся Ви створити у своєму навчальному закладі доброзичливий емоційно-поведінковий простір?», «Кого із студентів Вашої групи вважаєте найбільш здоровим?», «Кого із студентів Вашої групи вважаєте найбільш привабливим?», «Хто із студентів Вашої групи найкраще стежить за власним оздоровленням?», «Чи непокоїть Вас стан здоров'я підростаючого покоління й населення України в цілому?», «Чи відчуваєте Ви постійну відповідальність за здоров'я і безпеку довколишніх?», «Чи змогли б Ви витратити частину свого життя на вдосконалення методик зі здоров'язбереження й оздоровлення школярів?». Викладач: «У Вас є картки для відповідей на запитання, напишіть на них свою відповідь (анонімно) після цього передайте картки мені». Студенти записували свої відповіді, передавали їх викладачеві. Викладач зачитував відповіді студентів, набирав їх на комп'ютері і подавав на екран мультимедійної дошки. Студенти разом із викладачем аналізували відповіді.

Самостійна робота з теми «Мотивація до активної оздоровчої діяльності» передбачала підготовку допо-

відей із тем: «Збереження професійного довголіття», «Учитель фізичної культури – приклад для наслідування», «Заняття фізичною культурою – засоби підвищення фізичної і розумової працездатності», «Раціональний режим дня і якісна професійна діяльність», «Здорова людина – багата людина» та ін. Умовою опрацювання і підготовки доповідей із зазначених тем були чіткі посилання на інформаційні ресурси та літературні джерела, аналіз інформації і формулювання своїх думок і висновків. На наступному занятті студенти повинні були відкрити інформаційний ресурс і вказати на джерело.

Таким чином, студенти засвоювали порівняно нескладні, але досить ефективні здоров'язбережувальні та оздоровчо-розвивальні освітні технології. Згідно із завданнями прагнули сформувати в студентів загальне уявлення про потенційні можливості спортивно-педагогічних дисциплін та елективних курсів у зміцненні й збереженні здоров'я. Зауважимо, що студенти вели «Щоденник здоров'я», в ньому вони фіксували зміни, що відбувались у їхньому самопочутті, виявляючи таким чином вплив окремих оздоровчих технологій на стан здоров'я. Більшості студентів це допомагало на власному досвіді пересвідчитися в корисному впливові здоров'язбережувальних і оздоровчо-розвивальних технологій на стан здоров'я. У разі виявлення негативних проявів студенти спільно з викладачем намагалися визначити їх причини (часто це помилки в застосуванні здоров'язбережувальних і оздоровчо-розвивальних технологій) і домогтися ефекту. Окрім того, майбутні вчителі повинні були пильно стежити й заносити до щоденника відомості щодо дотримання режиму дня та наявності або відсутності шкідливих звичок. Це, у свою чергу, допомагало студентам постійно звертати увагу на спосіб власного життя та застосовувати набуті у процесі вивчення теоретичних і спортивно-педагогічних дисциплін здоров'язбережувальні й оздоровчо-розвивальні знання в повсякденній практиці.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. За результатами досліджень було виявлено, що за час педагогічного експерименту з апробації здоров'язбережувальних і оздоровчо-розвивальних педагогічних технологій на когнітивно-збагачувальному етапі підготовки майбутніх учителів фізичної культури в експериментальній групі високого рівня підготовленості досягли 31 % студентів (на початковому зрізі – 8 %), достатнього – 43 % майбутніх учителів (на початковому зрізі – 15 %), базового – 18 % (на початковому зрізі – 54 %), елементарного – 8% (на початковому зрізі – 23 %). У контрольній групі на високому рівні перебувало 14 % студентів (на початковому зрізі – 6 %), достатньому – 28 % (на початковому зрізі – 18 %), базовому – 49 % (на початковому зрізі – 51 %), елементарному – 9 % (на початковому зрізі – 25 %).

Встановлено, що застосування здоров'язбережувальних і оздоровчо-розвивальних освітніх технологій на когнітивно-збагачувальному етапі підготовки майбутніх учителів фізичної культури сприяло формуванню усвідомленого, ціннісного ставлення студентів до навчання, викликало стійкий інтерес до освітнього процесу, потребу використовувати

набуті знання, вміння й навички в майбутній професійній діяльності; формувало здоровий спосіб життя в галузі фізичного виховання, валеології, гігієни, фізичної підготовки, національних традицій в означеній сфері, у галузі безпеки життєдіяльності; стимулювало пошук додаткової інформації у сфері міжнародного досвіду оздоровлення людини та формування культури здоров'я; сприяло профілактиці шкідливих звичок; забезпечувало формування в студентів умінь раціона-

льно організувати свій спосіб життя з урахуванням чинників здоров'язбереження і оздоровлення організму (режим праці та відпочинку, раціональне харчування, оптимальний обсяг рухової активності, загартування, уміння зняти психологічну напруженість).

Перспективи подальшого наукового пошуку пов'язано з вивченням технологічних аспектів підготовки майбутніх учителів фізичної культури за організаційно-діяльнісним критерієм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амосов Н. М. Энциклопедия Амосова / Н. М. Амосов. – Донецк : Сталкер, 2002. – 464 с. – (Алгоритм здоровья. Человек и общество).

2. Бальсевич В. К. Интеллектуальный вектор физической культуры человека (к проблеме развития физкультурного знания) / В. К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры. – 1991. – № 7. – С. 37–41.

3. Бондаревская Е. В. Смыслы и стратегии личностно-ориентированного воспитания / Е. В. Бондаревская // Педагогика. – 2001. – № 1. – С. 17–24.

4. Виленский М. Я. Феномен ценности здоровья в развитии личности студента / М. Я. Виленский, О. Ю. Масалов // Педагогика здоровья. – 2009. – № 2. – С. 2–7.

5. Витун Е. В. Формирование готовности к здоровому образу жизни у студентов нефизкультурных вузов на основе ценностных ориентаций : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 “Теория и методика профессионального образования” / Е. В. Витун. – Магнитогорск, 2007. – 24 с.

6. Дубогай О. Д. Роль физического воспитания у формировании здорового способа життя : м-ли міжн. конф. [«Молодь за здоров'я»] / О. Д. Дубогай. – К., 2001. – С. 33.

7. Кацова Л. І. Формування професійного інтересу у майбутніх учителів у процесі педагогічної практики: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Л. І. Кацова. – Харків, 2005. – 19 с.

8. Кобяков Ю. П. Проектирование и реализация здоровьеразвивающей технологии физического воспитания

студентов вузов : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 / Ю. П. Кобяков. – М., 2006. – 38 с.

9. Омельченко С. О. Взаємодія соціальних інститутів суспільства у формуванні здорового способу життя дітей та підлітків : [монографія] / С. О. Омельченко. – Луганськ : Альма-матер, 2007. – 352 с.

10. Сентизова М. І. Педагогическое обеспечение подготовки будущих учителей к здоровьесберегающей деятельности : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / М. І. Сентизова. – Якутск, 2008. – 20 с.

11. Теория и методика обучения предмету «Физическая культура» : [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / Ю. Д. Железняк, В. М. Минбулатов. – 2-е изд., стер. – М. : ИЦ «Академия», 2006. – 272 с.

12. Теорія і методика фізичного виховання / За ред. Т. Ю. Круцевич. – Т. 2: Методика фізичного виховання різних груп населення. – К. : В-во НУФВСУ «Олімпійська література», 2008. – 368 с.

13. Фридман Л. М. Педагогический опыт глазами психолога / Л. М. Фридман. – М. : Просвещение, 1987. – С. 125–203.

14. Шмалей С. В. Валеологічний супровід освітнього процесу в навчальному закладі / С. В. Шмалей // Вісник Чернігівського педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія: Психологічні науки : зб. наук. праць. – Чернігів : ЧДПУ імені Т. Г. Шевченка, 2005. – Вип. 31. – Т. 3. – С. 178–183.

REFERENCES

1. Amosov, N. M. (2002). *Entsiklopediya Amosova [Encyclopedia of Amosov]*. Donetsk: Stalker [in Russian].

2. Balsevich, V. K. (1991). *Intellektualnyy vektor fizicheskoy kultury cheloveka (k probleme razvitiya fizkulturnogo znaniya) [Intellectual Vector of Human's Physical Culture (to the problem of sports knowledge development)]*. *Teoriya i praktika fizicheskoy kultury – Theory and practice of physical culture*, 7, 37–41 [in Russian].

3. Bondaryevskaya, Ye. V. (2001). *Smysly i strategii lichnostno-oriyentirovannogo vospitaniya [Meanings and strategies of student-centered education]*. *Pedagogika – Pedagogy*, 1, 17–24 [in Russian].

4. Vilensky, M. Ya. (2009). *Fenomen tsennosti zdorovyia v razvitiu lichnosti studenta [Phenomenon of the health value in the development of the student's personality]*. *Pedagogika zdorovyia – Pedagogy of health*, 2, 2–7 [in Russian].

5. Vitun, Ye. V. (2007). *Formirovaniye gotovnosti k zdorovomu obrazu zhizni u studentov nefizkulturnykh vuzov na osnove tsennostnykh oriyentatsiy [Formation of readiness for a healthy lifestyle of non-sports high schools students on the basis of value orientations]*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Magnitogorsk [in Russian].

6. Dubohai, O. D. (2001). *Rol fizychnoho vykhovannia u formuvanni zdorovoho sposobu zhyttia [The role of physical education in promoting a healthy lifestyle]*. *Molod za zdorovia – Youth for Health*. Kyiv [in Ukrainian].

7. Katsova, L. I. (2005). *Formuvannia profesiinoho interesu u maibutnikh uchyteliv u protsesi pedahohichnoi praktyky [Formation of professional interest of future teachers during teaching practice]*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

8. Kobayakov, Yu. P. (2006). *Proyektirovaniye i realizatsiya zdorovyerazvivayushchey tekhnologii fizicheskogo vospitaniya studentov vuzov [Design and technology of the health developing technology of Physical Education of university students implementation]*. *Extended abstract of doctor's thesis*. Moscow [in Russian].

9. Omelchenko, S. O. (2007). *Vzaiemodiia sotsialnykh instytutiv suspilstva u formuvanni zdorovoho sposobu zhyttia ditei ta pidlitiv [Interaction of social institutions in promoting a healthy lifestyle of children and teens]*. Lugansk: Alma Mater [in Ukrainian].

10. Sentizova, M. I. (2008). *Pedagogicheskoye obespecheniye podgotovki budushchikh uchiteley k zdorovyebere-*

gayushchey deyatelnosti [Teacher provision of training future teachers for healthcare activities]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Yakutsk [in Russian].

11. Zheleznyak, Yu. D., & Minbulatov, V. M. (2006). *Teoriya i metodika obucheniya predmetu «Fizicheskaya kultura»* [The theory and methods of teaching the subject "Physical Culture"]. Moscow: ITs "Akademiya" [in Russian].

12. Krutsevych, T. Yu. (Eds.). (2008). *Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannia* [Theory and Methods of Physical

Education]. Kyiv: V-vo NUFVSU "Olimpiiska literatura" [in Ukrainian].

13. Friedman, L. M. (1987). *Pedagogicheskiy opyt glazami psikhologa* [Pedagogical experience by a psychologist]. Moscow: Prosveshcheniye [in Russian].

14. Shmaliei, S.V. (2005). Valeolohichniy suprovid osvitnoho protsesu v navchalnomu zakladi [Valeological accompaniment of the educational process at school]. *Visnyk Chernihivskoho pedahohichnoho universytetu imeni T. H. Shevchenka. Seriya: Psykholohichni nauky*, 31, 178-183 [in Ukrainian].

П. Б. Джурицкий

ПРИМЕНЕНИЕ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ И ОЗДОРОВИТЕЛЬНО-РАЗВИВАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ НА КОГНИТИВНО-ОБОГАТИТЕЛЬНОМ ЭТАПЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

В статье освещена проблема по применению здоровьесберегающих и оздоровительно-развивающих технологий на когнитивно-обогащающем этапе подготовки будущих учителей физической культуры. Установлено, что внедрение здоровьесберегающих и оздоровительно-развивающих образовательных технологий способствовало формированию осознанного, ценностного отношения студентов к учебе, вызвало устойчивый интерес к образовательному процессу, потребность использовать приобретенные знания, умения и навыки в будущей профессиональной деятельности по воспитанию здорового образа жизни и безопасности жизнедеятельности.

Ключевые слова: здоровьесберегающие и оздоровительно-развивающие технологии, когнитивно-обогащающий этап подготовки, когнитивный компонент, физкультурное образование, педагогическая деятельность, будущие учителя физической культуры, ценности здорового образа жизни, педагогический эксперимент, физическое воспитание.

P. B. Dzhurynskyi

USING HEALTHCARE AND HEALTH DEVELOPING TECHNOLOGIES AT THE COGNITIVE-ENRICHING STAGE OF TRAINING FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION

The task of preserving and developing the health of students and youth, education values of a healthy lifestyle and a conscious attitude to it is one of the main modern politics in Ukraine. A special role in solving the problem of maintaining the younger generation health belongs to models of educational systems, teaching science and practice that need to design and implement the methods of preservation and development of health to implement them through modern ranges of technologies in the up-to-date pedagogical activity. The aim of the study was a testing of healthcare and health developing technologies at the cognitive-enriching stage of training future teachers of physical education. The pedagogical experiment was attended by students who have studied the "Physical Education" area. Students were divided into two groups, experimental (EG) and control (CG) ones. During two academic years the students of EG were studying with the help of our proposals, while the students of CG were considering the traditional standards of preparing future teachers of physical education. The results of the research demonstrated that the experimental group had reached a high level of training future teachers of physical education to preserve health and provide recreational and developmental activities at the cognitive-enriching stage of teacher training with the factor of 31% of students (at the initial cut – 8%), sufficient – 43% of future teachers (at the initial cut – 15%), basic – 18% (at the initial cut – 54%) and elementary level – 8% (at the initial cut – 23%). The control group had shown that there had been 14% of students with a high level (at the initial cut – 6%), sufficient level – 28% (at the initial cut – 18%), basic – 49% (at the initial cut – 51%) and elementary level – 9% (at the initial cut – 25%). Using healthcare and health developing technologies at the cognitive-enriching stage of training future teachers of Physical Education promoted a formation of a conscious and important attitude of students to teaching, aroused a strong interest in the educational process, a need to use the acquired knowledge, abilities and skills in their future professional activity for a healthy lifestyle and life safety, ensured the formation of students' skills to organize their life efficiently considering the factors of health preservation and health improvement.

Keywords: healthcare and health developing technologies, cognitive-enriching stage of training, cognitive component, teaching activities, future teachers of Physical Education, healthy lifestyle values, pedagogical experiment, Physical Education.

Подано до редакції 08.09.14